

Stanovisko k záznamu Pracovného stretnutia na pomoc obnovy Vysokých Tatier v Tatranskej Lomnici, 3.-5. decembra 2004

Milý Michal,

k záznamu, ktorý si vyhotovil z Pracovného stretnutia v penzióne Bělin v Tatranskej Lomnici mám tieto zásadné výhrady a pripomienky :

1. V zozname účastníkov je uvedené aj moje meno. Pripomínam však, že obsah záznamu nebol so mnou prerokovaný, čo považujem za vážnu etickú chybu a súčasne je to pre mňa signál, ako reagovať na niektoré ďalšie aktivity VaL. Žiadam Ťa, aby si pri prezentovaní Záznamu uvádzal, že „Vološčuk nesúhlasí s obsahom záznamu“.
2. Už počas diskusie vo večerných hodinách dňa 3. decembra 2004 v penzióne Bělin v Tatranskej Lomnici som si uvedomil, že stretnutie bolo cieľavedome vyvolané na podporu takých stanovísk štátnych lesov a podnikateľských skupín vo vzťahu k riešeniu následkov vetrovej pohromy, s ktorými zásadne nesúhlasím. V mojom diskusnom vystúpení som vyslovil požiadavku diferencovane riešiť následky kalamity podľa navrhovanej zonácie TANAPu, ktorú vypracovala Správa TANAPu. Prítomní pracovníci Štátnych lesov, vrátane skupiny Občianskeho združenia Čisté Tatry, zásadne nesúhlasili s touto mojou požiadavkou. V zázname sa teda uviedlo len stanovisko lesníckej skupiny a nie ochrany prírody a ekológov. Možno sa pamätáš, že na uvedenej porade som bol v zastúpení ŠOP Správy TANAPu a tiež ako predseda mimovládnej organizácie Slovenskej ekologickej spoločnosti pri SAV, ktorá je členom Svetovej únie ochrany prírody – IUCN.
3. K Tvojej interpretácii „príčin rozsiahlej devastácie TANAPu“ a „možného potenciálneho riešenia“ mám zásadné výhrady. Možno úmyselne zabúdaš, že na revitalizáciu našej krajiny existuje účinný nástroj, ktorým je územný systém ekologickej stability - ÚSES. Generel ÚSESu je dávno schválený a vypracovanie miestneho MÚSESu je záväzným podkladom ku každému plánovanému spracovaniu územného plánu obce.
4. K hypotetickým, málo reálnym a neodborným návrhom na tzv. likvidáciu kalamity a „obnovu TANAPu“ (veď TANAP, ako kategória chráneného územia už existuje 55 rokov !!!) pripomínam, že kopírujú názory „rozvojárov“ a drevospracujúcich skupín.
5. Tvoje úvahy o potenciálnom riziku povodní a erózie sú málo odborné a účelovo motivované zámerom získať finančné prostriedky pre chymérny projekt technického riešenia pre plošné zadržiavanie dažďovej zrážkovej vody. Na zachytávanie zrážkovej vody a na protierózne opatrenia na kalamitných plochách nepotrebujeme technický projekt. Potrebujeme, aby sa časť drevnej hmoty, ktorú predstavujú zlomené, vyvrátené a poškodené časti stromov, neupotrebitel'né na piliarske spracovanie, vrátane vetví a korunových častí stromov ponechali na kalamitnej ploche. Tieto zvyšky korun, vetví a kmeňov je potrebné šachovnicovo uložiť okolo vyvrátených koreňových „koláčov“, čím sa vytvorí účinná ochrana pred vodnou eróziou a zvýši sa retenčná schopnosť pôdy a súčasne sa uvoľnia skupinky prirodzenej obnovy. Na časť ostatnej plochy naletí prirodzené zmladenie a časť plochy bude potrebné doplniť výsadbou drevín podľa stanovištných typologických podmienok.
6. Prekvapuje ma, ako sa neodborne a jednostranne antropocentricky staviaš k vážnemu problému vzťahu „človek a príroda“. Azda zabúdaš na ľudskú povinnosť „žiť a nechať žiť“ v zmysle diferenciacie zasahovania a nezasahovania do prírodných procesov národného parku ? Kde sa podela Tvoja odbornosť, keď tvrdíš na tretej strane záznamu, že „prirodzená obnova lesov zvyšuje odtoky dažďových vôd

- z postihnutých lokalít“. Okrem toho, prosím Ťa, nemýl si pojmy „fauna“ a „flóra“ (štvrtá strana záznamu) a ich úlohu v hypotetickej zmene teploty. Aj žiak strednej lesníckej školy vie, že len neodborník môže tvrdiť „Ponechaním prirodzenej obnovy lesa dôjde k zásadnej zmene teploty“ (bod 2 diskusie o obnove na strane 4 záznamu).
7. O nedostatočnom chápaní odborných pojmov svedčí znenie druhého bodu odporúčania na strane 4 : „Motivácia pre ekologizáciu lesných ekosystémov na podporu druhej rôznorodosti drevín“. Čo je to za nezmysel ? Ekosystém je predsa ekologický systém. Ekológia je veda o vzťahoch medzi organizmami navzájom a medzi nimi a ich prostredím. Výraz „ekologizácia lesných ekologických systémov“ je odborným nezmyslom. Drevinové zloženie lesného ekosystému je len jedna z mnohých súčastí tohto systému. Ekologický systém nie je súčtom jeho zložiek, ale súhrnom nesmierne zložitých vzťahov, tokov informácií a látok medzi zložkami ekosystému navzájom a medzi nimi a ich prostredím. Okrem toho zabúdaš na teóriu sukcesie a požiadavku jej nevyhnutnej aplikácie v časti národného parku a v národných prírodných rezerváciách (kde inde ak nie tu ?), alebo ju zámerne neberieš do úvahy v duchu podpory „rozvojárov“ ?
 8. Kvalita informovanosti verejnosti, na potrebu ktorej poukazuješ na strane 4 záznamu, sa neodborným obsahom tohoto záznamu nenaplnila. Ak si tento záznam poslal vláde a poslancom 6. decembra 2004, vytvoria si vlastný úsudok o odbornej úrovni LaV. Som presvedčený, že naše mimovládky, vrátane Slovenskej ekologickej spoločnosti pri SAV, majú oproti Tvojmu záznamu diametrálne odlišný názor na súčasné potreby ochrany prírody a životného prostredia v TANAPE.
 9. Je tu však ešte šanca aj na „ekologizáciu“ myslenia členov LaV v duchu hlbinej ekológie. Podmienkou je však „odpolitizovanie“ vlastných postojov k prírode a pochopenie, že prírodný systém tu bol a dobre fungoval dávno pred človekom, že má svoje vlastné „potreby“ nezávisle na potrebách podnikavého človeka a že časť prírodných zložiek tohto systému môže človek používať aj pre svoje potreby za predpokladu úcty k všetkým formám života (k biodiverzite). Takýto diferencovaný prístup k lesným porastom, k likvidácii následkov vetrovej pohromy v lesoch TANAPu, ktoré tvoria obnoviteľnú zložku lesných ekosystémov, potrebujeme propagovať a podporovať aj v TANAPE, ktorý má polyfunkčné ekologické, environmentálne, sociálno-kultúrne a udržateľno - ekonomické poslanie.

Milý Michal,
ostávam s priáním hlbšieho pochopenia zmysluplného poslania blížiacich sa sviatkov pokoja a radosti, a skutočne hlbinného poznania úlohy človeka v prírode vyvinutej stvorením.
S pozdravom,
Ivan Vološčuk